

Az eunuch árnyéka (L'ombra de l'eunuc)

Traducció a l'hongarès de Zsuzsanna Tomcsányi

Jóval a történetek után, ahogy ott ültem a fekete szemű, bársonyos bőű Júliával szemközt, azon töprengtem, pontosan mikor is futott vakvágányra az életem. A kérdés készületlenül ért, és a legelső gondolatom az volt, neki vajon mi járhat a fejében. Lopva ránéztem: elmerülten tanulmányozta az étlapot, mert még nem döntötte el, hogy karajt kérjen-e vagy rostélyost. Egyetlen pillantás elég volt, hogy megállapítsam, az étterem berendezése kivételesen ocsmány. Vajon mikor ment tönkre az életem? Lehet, hogy azon az esős, őszi pénteken kezdődött, sok évvel azelőtt, immár a házassági tévedésemén túl, amikor ebéd után valaki becsöngetett, és szokásával ellentétben, az apám ment ki ajtót nyitni. Mintha várta volna azt a csöngetést. Később mi, többiek összerakosgattuk az eseményeket: valakivel megállt beszélgetni a lépcsőn. Aztán odaszólt, ki tudja, nekünk-e vagy a falaknak, hogy kimegy egy percre, és soha többé nem láttuk. Esett, ő meg papucsban és ingujjban ment ki az utcára. Jóval később keserű szemrehányással illetem magam, mert nem vettem észre, mennyire fontos volt az a csöngetés; mert életünk alig néhány kulcsfontosságú pillanata észrevétlenül múlik el, aztán nyomorult létünk hátralévő éveit azzal töltjük, hogy sikertelenül próbáljuk visszahozni őket. Akkoriban otthon laktam, mert nem sokkal azelőtt váltam el Gemmától.

Az életem teli van kulcsfontosságú pillanatokkal, amelyek úgy csúsznak ki a kezemből, mint megannyi síkos hal, miközben a tévét bámulom, vagy keresztretjtvényt fejtek. Hányszor de hányszor keseregtem, hogy nem tudom kiverni a fejemből Teresa mosolyát, ott a Ritz előtt. Ezt az emléket semmi sem tudja kitörölni, és még ma is megríkat, mint egy gyereket. Teresa rám mosolygott a szálloda fényárban úszó homlokzata előtt, én meg néhány lépéssel lemaradva megálltam a sötétben, mert kihagyott a lélegzetem. Aztán még mindig mosolyogva sarkon fordult, mert hallgattam, mint a csuka. Nem, most nem akarok erre gondolni. Az étlapra kell összpontosítanom és Júlia kategorikus választására: húst kérek, csak nem tudom milyet, dönts el te, de gyorsan, mert éhes vagyok. Csakhogy Teresa egyre csak mosolygott ott a Ritz előtt, a Piccadillyn. Végül mégis megnéztem az étlapot: az a sziruposan megfogalmazott fajta volt, amelyik irodalmi babérokra tör és ahelyett, hogy leírná az ételeket, szentté avatja őket. Júlia meg a fekete szemével és

a bársonyos hangjával úgy vonz, akár egy mélységes kút, de nincs erőm szeretni, mert letaglóz az ólmos fáradtság.

Voltaképpen alig néhány órája kezdődött az egész, amikor Júlia azt javasolta, hogy menjünk el vacsorázni, mert ahogy mondta, csak én segíthetek neki. Vagy nem is: délelőtt pattant ki a dolog, a temetőben, a ceremónia közepén. Azóta forgatom a fejemben az életemet. Egy kicsit távolabb álldogáltam a családtagoktól, akik még nem tértek magukhoz a váratlan haláleset után, és a napszemüvegem mögé rejtőztem. Rovira így is felismert, és rám ragadt. Aztán jött a fél csomag Camelre való bizalmas beszélgetés. A temetőben, mielőtt Rovira odajött, mintegy varázsütésre megértettem, hogy sosem lesz bátorságom megcáfolni a Bolós haláláról kiadott hivatalos közleményt, miszerint sajnálatos és megmagyarázhatatlan baleset történt. Egyedül én tudtam, hogy az üzenetrögzítőm kedd este óta őrzi a titokzatos szavakat: „Simon, én vagyok az, Franklin: valaki figyel bennünket”. Aztán jött a csütörtök a hírrel meg a péntek, aztán a temetőből hazaérve Júlia telefonja: menjünk el vacsorázni.

A temetőben lengedező friss szellő eszembe juttatta Qurnat al-Sawda hegyvidékének melegebb, de rémülettel terhes szelét. És szinte azonnal belenyugodtam, hogy ha valaha állítólag hős is voltam, most sötét szemüveg mögé kell rejtőznöm, és szórakozottan csak annyit kell mondanom: igen, igen, micsoda értelmetlen és sajnálatos baleset. Aztán lelépni, mielőtt Maria kérdő tekintete lefegyverez. Aztán telefonált Júlia.

- Halljam a feltételeidet.
- Én akarom kiválasztani a helyet - mondta Júlia.

Arra gondoltam, hogy a fenébe is; én is magányos vagyok, rosszkedvű és zavarodott; a gondolataim egyre Bolós körül járnak, a szívem pedig teli van rettegéssel. Hogy lehetek ilyen gyáva féreg; még Maria pillantását sem viseltem volna el a temetőben.

- Na jó, legyen. Hová akarsz menni?
- Meglepetés... Egy jó kis étterembe, amelyik nemrég nyílt meg. Sok megbeszélni valónk van, Miquel.
- Miről?
- Mindenféléről. Bolósról. Cikket kell írnom Bolósról.

- Cikket?
- Duran nem szólt neked? A megemlékezéshez.
- Hagyjátok békén Bolóst.
- Mi bajod? Szerinted nem jó ötlet?
- De, pompás. - Aztán még meg is toldottam: - Tényleg az.

Sosem tudtam színlelni, és Júlia azonnal rajtakapott:

- Szerinted nem jó.
- Jaj, dehogynem. De mit tudsz te egyáltalán Bolósról?

Most Júlián volt a hallgatás sora, és valahogy furcsának találtam a csöndet; ő sem tudott színlelni.

- Nem sokat, de azért biztosan találok róla valami anyagot az archívumban, nem? - Aztán mindkettőnknek kínos szünet következett. - De a fiatal koráról alig van valami, és te... - Megköszörülte a torkát: - Nem igaz? - Aztán kirukkolt a végső érvel: - Nagyon szép kis étterem, ahol remek húst sütnék, és neked is kell egy kis kikapcsolódás.

Olyan meggyőzően hangzott, hogy azt feleltem, remek, legyen, ahogy akarsz. Legalább nem kell a sötétben hevernem a díványon és Teresára gondolnom, meg Bolósra, meg saját magamra, meg Teresára és arra a rémületre, ami akkor fogott el, amikor az a rekedt hang szörnyű bosszút sejtetett a telefonban, mintha nem tudná, hogy nincs borzalmasabb büntetés, mint egy életen át emlékezni arra az átázott törölközőre, meg arra a huszonötös égőre. Na meg Teresára.

Júlia nyolckor jött értem, és ahelyett hogy beszállt volna a kocsiba, cinkos mosollyal felém nyújtotta a tenyerét: adjam oda a kulcsot. A végletekig akarta fokozni a meglepetést. Mivel a nők mosolya mindig lefegyverez, odaadtam a kulcsot és rábízam az életemet; én is mosolyogtam, de én bizalmatlanul, mert utasnak egyenesen elviselhetetlen vagyok. Ráadásul tudom, hogy Júlia indulatosan és szenvedélyesen vezet, szünet nélkül beszél és gesztikulál, megfélekedezik a kormányzásról, recsegteti a váltót, elmereng, és csak nagy néha, de akkor sem szívesen figyel a forgalomra. Így aztán felkészültem a legrosszabbakra, és a szenvedés meglehetősen sokáig tartott, mert az a jó kis étterem Barcelonán kívül volt. A déli autópálya bevezető szakaszán viszonylag tempósan haladt a forgalom, és

a Júliára jellemző váratlan, felesleges, már-már költői sávváltásoktól görcsbe rándult a gyomrom. Ez a lány aztán hatásosan veri ki az ember fejéből a nyomasztó gondolatokat.

- Nem mondd meg, hová megyünk?
- Nem. Te csak fizesd ki a számlát.
- Ha ez hivatalos vacsora, majd kifizettetem Durannal.
- Hallani sem akar majd róla.
- Majd én beszélek vele.

Júlia a térdemre tette a kezét, és ott is felejtette. Hogy én meg Júlia?

Rátértünk a feixesi autópályára, és tülekedve haladtunk előre a Barcelonából kifelé özönlő, sűrű forgalomban. Biztosan ostoba képet vágtam – amit némiképp érzékenyített Júlia kedves mozdulata –, ahogy meredten bámultam magam előtt a sávelválasztó vonalat, amelyet Júlia a biztonság kedvéért előszeretettel meglovagolt.

- Le vagyok törve.
- Én is.
- Összeillő pár vagyunk.
- Ez a vacsora afféle tisztelgés Josep Maria emléke előtt.
- Ki az a Josep Maria?

- Hát a Bolós. – Aztán hirtelen egészen más, jól begyakorlottnak tűnő hangon felmordult: – Elképesztő, milyen hülyén vezetnek az emberek! Figyeled, mit művelnek?

- Bolós volt a legjobb barátom – feleltem makacsul. – És mi lenne, ha csak egy sávban hajtanál?

- Jaj, Miquel... ne kezd most ezt nekem.

Elhallgattunk, aztán csak bámultam a tájat, ami az én oldalamon a Ripoll medrét jelentette, és néhány percre igyekeztem elfelejteni, hogy Júlia rendszeresen szembe hajt a forgalommal.

- Tudod, hogy hazafelé viszel? – kérdeztem, főleg azért, hogy megtörjem az immár négy és fél kilométeres a csendet.

- Ne mondd! Nem barcelonai vagy?

- Nem. Ott lakom. De tősgyökeres feixesi vagyok.

- A mindenit!

Újabb nyolcszáz métert hallgattunk.

- Nahát, még ilyen!

Megpaskoltam az arcát, amitől hirtelen sávot váltott.

- Azért nem katasztrófa, ha az ember nem barcelonai.

- Nem hát. De nem lehet könnyű.

- Túl lehet élni.

Jobbkéz felől elhagytuk Sabadellt, de csak hajtottunk tovább.

- Apai vagy anyai ágról vagy feixesi?

- Apai, nagyapai, dédapai és ükapai ágról. A család apai ága hosszú évszázadok óta összekapcsolódik Feixes történetével.

- A mindenit.

- Tessék?

- Mondom, a mindenit.

- Aha. Ha van kedved belebonyolódni, egyszer majd megmutatom a családfánkat. Van egy szépen megrajzolt családfám. Tekintélyes múltunk van, és erre mindig büszkék is voltunk.

- Voltatok?

- Voltunk.

- Akárcsak az én családom. Még a nagyapámat is alig ismertem.

- Nekem még néhány éve is élt az egyik nagyapám: na jó, a nagyapám testvére. Maurici bácsi. Eredeti figura volt.

- Miért?

- Csak úgy. Százezer éves volt, de a memóriája akár egy elefánté, és nem volt ki mind a négy kereke. - Odasandítottam, hogy lássam, érdekli-e, amit mondok. - A bácsi volt a család fekete báránya.

- Igazi amerikai nagybácsi?
- Nem. Mindenki gyűlölte.
- Te is?
- Nem, én nem.

Júlia a szeme sarkából rám nézett, miközben irányjelző nélkül rátért a lehajtó sávra.

- Bemutatsz neki? - kérdezte és nem vette észre, hogy előttünk lassít egy autó.

- Már meghalt. - Még időben lefékeztünk, épp mielőtt megállt volna bennem az ütő. - Ne hajts olyan gyorsan.

- Tessék?

- Azért tudok olyan sokat a családról, mert mindenféle iratot megőrzött. Mindent tudott.

- Mindent?

- Úgy bizony. Minden családban van valaki, aki őrzi az emlékeket, nem?

- A miénkben nincs. Még az sem biztos, hogy család vagyunk. - Behajtott egy utcába, aztán megjegyezte: - Gondolom, erre be lehet kanyarodni.

- Hát, ami azt illeti ... volt ott egy behajtani tilos tábla, de az nálad nem akadály.

- A fenébe, hol az a tábla?

- Már elhagytuk - mondtam cérnavékony hangon, de aztán fellélegezhettem: - Nyugi, innen már kétirányú.

- Tudod, hogy egész megéheztem? - Az egyik piros lámpa előtt egy kicsit habozott, de aztán lelkes és viharos képzeletbeli vastapsom közepette lefékezett. - Már nincs messze, csak odataláljak.

Nem használtam ki az alkalmat, hogy elmondjam, Maurici bácsi a bolondokházában töltötte élete utolsó évét, hogy mindenek ellenére szerettem, és hogy anyámon kívül ő volt az egyetlen a családban, akivel hosszan és komótosan el tudtam beszélgetni. Abban sem voltam biztos, hogy mindezeket valaha is el tudom-e mondani Júliának.

Amikor rájöttem, hol vagyunk, Júlia már nekilátott, hogy leparkoljon az étterem előtti téren. Annyira lefoglalta a művelet, ahogy a nyelvét kidugva, minél finomabban igyekezett nekikocanni az előtte állónak, hogy észre sem vette döbbsent hallgatásomat.

- Ez lenne az étterem?
- Aha. - Megkönnyebbülten felsóhajtott. - Na, mit szólsz?
- Világbajnoki parkolás volt. Ez lenne az étterem?
- Már mondtam, hogy az.

Úgy döntöttem, jobb, ha hallgatok. Remegett a lábam, ahogy kiszálltam a kocsiból. Nyár lévén, még világos volt. Önkéntelenül is megnéztem az számócafát; nagyot nőtt, és szépen megnyesték. Közelebb léptem hozzá, de nem hallottam Maurici bácsi szavait, amelyekről az utolsó, hosszú levelében írt nekem. A napóra ott volt a futórózsa falán, de teljesen hiába, se nap, se futórózsa, csak a szél ráncigálta gyengéden a nyírfák lombját, mintha rojtos köpönyege fennakadt volna rajtuk. Látszólag minden a helyén volt.

- Na, mit szólsz? - Júlia széles mozdulattal a házra mutatott, mint aki a frissen kifogott sügérrel kérkedik. Mit mondhattam volna; az én drága Júliám ugyanis hazahozott, a Gensana-házba, oda, ahol születtem, ahol felnőttem, ahol sírtam és ahol álmodoztam. Oda, ahonnan elszöktem, amikor eljött az ideje.